

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

K / 11 /003

Bydgoszcz, dnia04.2012 r.

LBY- 4111- 01- 05/2011

Pan

Piotr Całbecki

Marszałek Województwa

Kujawsko – Pomorskiego

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2012r., poz. 82 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy skontrolowała Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu, zwany w dalszej treści niniejszego wystąpienia „Urzędem”.

Kontrolą objęto wykonanie wniosków pokontrolnych NIK skierowanych do Pana Marszałka po kontroli przeprowadzonej w 2009r. w zakresie „Gromadzenia i podziału w latach 2007 – 2008 środków pochodzących z opłat i kar za korzystanie ze środowiska oraz gospodarowania środkami funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej”.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym 20.03.2012r., Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje niniejsze wystąpienie pokontrolne, w którym pozytywnie ocenia działalność pana Marszałka oraz odpowiednich służb Urzędu w zakresie objętym kontrolą.

Przeprowadzona na przełomie lutego i marca 2012r., kontrola wykonania wniosków wykazała, że podjęto szereg działań dla ich realizacji, w wyniku czego z 7 wniosków pozostających do wykonania po ww. kontroli z 2009r. zrealizowano w pełni 6, a jeden pozostawał w realizacji ciągłej.

Po ww. kontroli NIK z 2009r. Zarząd Województwa podjął szereg istotnych czynności organizacyjnych i logistycznych mających na celu realizację ww. wniosków, w tym m.in.:

- ◆ Dokonano zmiany struktury organizacyjnej Urzędu, zmieniając kompetencje Departamentów Finansów oraz Środowiska i Geologii.
- ◆ Przeprowadzono weryfikację pracowników ww. Departamentów i w przypadku 11 z nich dokonano zmian personalnych.
- ◆ Zmieniono obsadę 3 stanowisk kierowniczych, tj.: dyrektora Departamentu Środowiska, naczelnika Wydziału Księgowości Funduszy Celowych oraz kierownika Biura Baz Danych i Kontroli Opłat.
- ◆ Wprowadzono nowy system informatyczny służący weryfikacji i ewidencjonowaniu wykazów oraz opłat z tytułu korzystania ze środowiska przez podmioty gospodarcze.

W efekcie powyższych zmian, w ocenie Najwyższej Izby Kontroli, nastąpiła istotna poprawa w zakresie gromadzenia i podziału środków finansowych pochodzących z opłat i kar za korzystanie ze środowiska. Najważniejsze z tych działań to m.in.:

1. W zakresie realizacji wniosku dotyczącego podjęcia działań zapewniających pełną realizację ciążących na Urzędzie zadań określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.):

Główną nieprawidłowością stwierdzoną w czasie trwania kontroli NIK w 2009r. była nieterminowa weryfikacja złożonych przez podmioty gospodarcze wykazów, zawierających informacje i dane o wysokości opłat za korzystanie ze środowiska, o których mowa w art. 286 ust. 1 oraz 287 Prawa ochrony środowiska (POŚ). Powyższe skutkowało opóźnieniem w przekazywaniu otrzymanych z ww. tytułu środków finansowych na rachunki funduszy oraz do budżetów powiatów i gmin.

Kontrola realizacji tego wniosku wykazała, że w wyniku opisanych wyżej zmian nastąpiła istotna poprawa w skróceniu terminów powyższych działań.

Zgodnie z art. 402 ust. 1 POŚ otrzymane z tytułu opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska środki finansowe należy przekazać na rachunki bankowe Narodowego Funduszu, wojewódzkich funduszy oraz na rachunki budżetów powiatów i gmin, w terminie do końca następnego miesiąca po ich wpływie na wyodrębniony rachunek bankowy Zarządu Województwa.

Badaniem szczegółowym w zakresie spełnienia terminów przekazywania otrzymanych środków finansowych objęto 25 podmiotów, których łączne wpływy za I półrocze 2011r. stanowiły 27.272,6 tys. zł, tj. 51,5 % ogółu wpływów otrzymanych przez Urząd za ten okres – 52.992,4 tys. zł i stwierdzono, że:

- 16 z badanych 25 podmiotów, złożyło wykazy w terminie, o którym mowa w art. 285 ust. 2 POŚ, tj. do końca miesiąca następującego po upływie każdego półrocza, w którym korzystanie ze środowiska miało miejsce,
- pozostałe 9 podmiotów (36,0 % badanych) złożyło wykazy z opóźnieniem od 1 do 4 dni,
- skutkiem dokonanej w Urzędzie weryfikacji - 6 podmiotów (24,0 %), wezwano do uzupełnienia – korekty danych.

Badanie terminów przekazywania środków finansowych otrzymanych z tytułu opłat za korzystanie ze środowiska na rachunki funduszy oraz do powiatów i gmin wykazało m.in., że z ogółu wpływów w I półroczu 2011r. w wysokości 52.992,4 tys. zł przekazywano jak niżej:

- ♦ z wpływów 46.943,3 tys. zł w styczniu – do końca lutego, czyli w terminie zgodnym z art. 402 ust. 1 POŚ, przekazano 31.316,3 tys. zł, tj. 66,7 % wpływów,
- ♦ pozostałą kwotę z wpływów I półrocza 2011r. – przekazywano sukcesywnie do końca lipca 2011r.

Przyczyny powyższego stanu są złożone, a najważniejsze z nich to:

- ♦ Zbyt krótki termin ustawowy na weryfikację i rozliczenie kilku tysięcy wykazów, – co w swoich wyjaśnieniach podnosili pracownicy odpowiednich służb Urzędu.
- ♦ Powszechna praktyka stosowana przez podmioty polegająca na składaniu wykazów tuż przed ostatecznym terminem, albo nawet kilka dni po terminie, co powoduje znaczne spiętrzenie prac i uniemożliwia ich terminową weryfikację. Na przykład za okres I półrocza 2011 r. wpłynęło do Urzędu 6020 wykazów, z czego w ostatnich dwóch dniach lipca i na początku sierpnia – 3013 wykazów, co stanowiło ponad 50 % ogółu przedłożonych, a nagromadzenie znacznej ilości wykazów w krótkim czasie spowodowało wydłużenie czasu ich rejestracji.

Istotnej poprawie uległa także windykacja opłat za korzystanie ze środowiska i tak:

- Według stanu na 31.12.2008r. w ewidencji pozostawało 239 podmiotów z kwotą zaległości prawie 14.900 tys. zł.
- ♦ Na dzień 31.12.2011r. zaległości wynosiły 9,285,9 tys. zł, tj. 62,3 % w stosunku do stanu z końca 2008r. (bez uwzględnienia będących w trakcie postępowania sądowego działań windykacyjnych wobec Spółki Wodnej Kapuściska w Bydgoszczy).

2. W zakresie realizacji wniosku dotyczącego kontynuowania prac zmierzających do pełnego rozeznania Urzędu, co do liczby podmiotów korzystających ze środowiska:

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli następuje systematyczna poprawa stanu w ww. zakresie, co potwierdzają następujące dane statystyczne:

- ♦ Wzrosła liczba podmiotów korzystających ze środowiska z 13.655 – według stanu na 4.05.2009r., do 15.807 – według stanu na 01.01.2012r.
- ♦ Zwiększyła się także liczba podmiotów składających wykazy zawierające informacje i dane o wysokości opłat za korzystanie ze środowiska z 5123 – w I półroczu 2007r., do 6020 w I półroczu 2011r.
- ♦ W 2011r. do systemu ewidencji „eco.TAX” wprowadzono 1218, a w 2012r. (do końca lutego) 329 nowych podmiotów.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania podejmowane po ww. kontroli NIK z 2009r. zmierzające do pełnego rozeznania Urzędu, co do liczby podmiotów korzystających ze środowiska, takie m.in. jak:

- popularyzacja wśród podmiotów gospodarczych przepisów prawa regulujących obowiązki i tryb uiszczania opłat za korzystanie ze środowiska,
- prowadzenie i organizacja szkoleń związanych z ww. obowiązkami,
- kontrola podmiotów korzystających ze środowiska oraz weryfikacja zgodności złożonych przez nie danych z dostępną dokumentacją i pozwoleniami (np. wodno-prawnymi),
- uruchomienie szeregu informacji na stronie internetowej Urzędu, w tym aplikacji do informatycznego naliczania opłat przez podmioty korzystające ze środowiska.

3. W zakresie realizacji wniosku dotyczącego przestrzegania terminów określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego przy wymierzaniu przez Marszałka Województwa, w drodze decyzji, należnych opłat za korzystanie ze środowiska dla podmiotów, które nie przedłożyły informacji i danych w tym zakresie:

Zgodnie z art. 288 ust. 1 pkt 1 i 2 POŚ, jeżeli podmiot korzystający ze środowiska nie przedłożył wykazu, (o którym mowa w art. 286 ust. 2), zawierającego informacje i dane o zakresie korzystania ze środowiska oraz o wysokości należnych opłat, lub zamieścił w wykazie dane nasuwające zastrzeżenia - marszałek województwa wymierza opłatę, w drodze decyzji, na podstawie własnych ustaleń lub wyników kontroli wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Na podstawie decyzji podjętych w ww. sprawach, ustalono, że:

♦ W 2011 r. wszczęto 6 postępowań administracyjnych dotyczących ustalenia wysokości opłat za korzystanie ze środowiska. Postępowania te zakończono decyzjami wymierzającymi wysokość opłat w kwocie łącznej 25.605,2 tys. zł.

♦ Ponadto w 2011r. kontynuowano działania zmierzające do zakończenia postępowań administracyjnych wszczętych przed 2011r. Skutkiem tego zakończono 103 postępowania i dla 10 podmiotów wymierzono w drodze decyzji opłaty na łączną kwotę 67,8 tys. zł.

Badaniem szczegółowym w zakresie spełnienia wymogów zawartych w art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz.1071 ze zm.) objęto terminy wydania decyzji administracyjnych dla ww. 16 postępowań i stwierdzono, że:

- w 13 przypadkach decyzję wydano w ciągu miesiąca od zakończenia postępowania/zapoznania się strony ze zgromadzonym materiałem dowodowym,
- w 3 przypadkach decyzję wydano w ciągu 2 miesięcy od zakończenia postępowania.

Powyższe działania dowodzą spełnienia wymogów art. 35 § 3 KPA i wykonania wniosku.

4. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia także realizację pozostałych wniosków, dotyczących m.in.:

- ♦ sporządzania sprawozdań o przychodach i rozchodach Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (OŚ-4/r), na ustanowionych w tym zakresie wzorach oraz w oparciu o dane zgodne z ewidencją księgową,
- ♦ pełnego i zgodnego z postanowieniami POŚ wykorzystania środków finansowych pochodzących z 10 % odpisów od wpływów z opłat wymierzonych w drodze decyzji, o których mowa w art. 288 ust. 1 ustawy,
- ♦ nowelizacji wewnętrznych dokumentów określających szczegółowe zasady oraz metodologię przeprowadzania i dokumentowania kontroli, w tym kontroli zarządczej.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania wniosków i nie oczekuje przedstawienia przez Pana Marszałka informacji, o której mowa w art. 62 ust. 1 ustawy o NIK.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.